

„...*hogy ami halandó, elnyelje azt az élet!*”

2Kor. 5. 1–10, 13–17.

Nemes Nagy Ágnes temetésén, 1991. augusztus 30.

Gyászoló családtagok, hozzátartozók, végtisztességtevő gyülekezet!

Nemes Nagy Ágnes egyik gyönyörű vigaszos versének sorával élve, amit az apostol mond itt: látvány és látomás.

Milyen jó lenne most itt a gyászban megnyerni a rettenet kimondhatásához azt a szinte mértánian nyugalmas szeretetet, amivel Nemes Nagy Ágnes írta verseit, amitől szívében boldogok lehettek a tárgyak is, de miképpen ő, mi is mind tudjuk, hogy nem pusztán a koporsóval, s benne az ő anyaggá bomlott életével, hanem a végső ellenséggel, a halállal vagyunk most együtt: az elfogadhatatlan, akaratatlan és mégis legyűrhetetlen botránnyal, ami térdre kényszerít minket. Ez a látvány: hogy életünknek rendiben körülvesz a halál, hogy a mi földi sátorházunk elbomol.

S mert Nemes Nagy Ágnes református őseitől, akiket számontartott és akik számontartották őt, nemcsak csontjait, de gerincét, nemcsak szavai holdudvarát, de láva-magját, nemcsak szigorú összeszedettségét, hanem életre-akarátát is örökölte, azért őt szinte mindenkinél mélyebben rezdítette, de inkább rendítette meg ez a hol üvöltöző, hol fecsegő kor, ahogy azt a francia filozófus Jacques Ellul nevezte: a frivol gúnyolódás, a derizió kora, melyben a halál udvari költői vihogták tele ezt a mi szomorú századunkat, nem hagyva mást, csak a látványt: a mi földi sátorházunk elbomol, hogy töltse a szívet az erkölcs-telen rémület.

Mitől otthonunk mégis ez az élet? Miért nem vagyunk manicheusok? Miért lakhat a szívben a tárgyak fény szeretetben?

Mert van látomás is. Ebből való az igazi tudás, és az egyetlen vigasztalás is ebből való. Az apostol nem azt mondja, hogy tudjuk, elbomol a mi földi sátorházunk, hanem azt: „tudjuk, hogy ha e mi földi sátorházunk elbomol, épületünk van Istennél, nem kézzel csinált, örökkévaló házunk a mennyben”.

Nemes Nagy Ágnes nemcsak a látványban, hanem a látomásban benne-levőnek is engedte magát láttatni. Ezt írja a lovakról és az angyalokról: „csak állnak és nincs semmi más / csak látvány és csak látomás, csak láb, csak szárny – az út, az ég, / bennük lakik a messzeség – / oly távol vannak, oly közel. / Talán ők már nem hagynak el”.

Éppen ezért sóhajtozunk e sátorban, ezért nem kívánunk levetkőztetni, ebben a mostaniban vesztesek lenni, hanem inkább felöltöztetni, hogy ami halandó, elnyelje azt az élet. Nemes Nagy Ágnes életének nagyszerű nyeresége lett, hogy megharcolt azzal a gyarapodó kinnal, amit az Isten utáni szomjúság jelent. A zsolttáros csodálatos látomását a híves patakként megnyitott Istenről, amely ócska giccse züllött (mi züllesztettük azzá), ő már csak elszökdelő pataknak látta, amelyik éppen ott apad, „ahol a szomj a legperzselőbb a hőben”, hiszen ő is (ahogy Martin Buber mondta) az Isten-fogyatkozás korának gyermeke volt. Mégis nyereség volt a bűnnel, félelemmel, iszonyattal és halállal megharcolt harca, mert ő maga is ámulva észlelte eközben, hogy a látványt és a látomást mégsem mi szervezzük tudássá, nem mi szerezzük meg, hanem elnyerjük azt, mint Istennek Krisztusban adott szabad és kegyelmes ajándékát. „A bűn zsoldja a halál, az Isten kegyelmi ajándéka pedig az örök élet a mi Urunk Jézus Krisztusban” (Rm 6.23).

„Mert fény van minden tárgy fölött / A fák ragyognak, mint a sarkkörök / S jönnek sorban, derengő végtelen, / fény-sapkában 92 elem, / mind homlokán hordozza mását – hiszem a test feltámadását.”

Mondhatjuk hát mindannyian, a halál által idekényszerítetten, de a halállal szemben: ajándék ez az élet, ez az elbomló sátorház, az, ami nekünk itt látható; és ajándék a mi mennyei, örökkévaló házunk, a feltámadásban megnyert új élet, amit nem a látványban, hanem a látomásban látunk; és ajándék, hogy a föld és a menny, a véges és vétkes emberi és az örök isteni nem oltják ki egymást, hanem a vigasztaló tudásnak, vagy ahogy mi mondjuk: bizonyos ismeretnek alapjai.

Nemes Nagy Ágnes is ezt az ajándékot kapta meg. Ha ezt az ajándék-életet ellobbanthatja a halál, lehet-e másmilyen a feltámadás, mint amilyennek ő látta Lázárét: „Amint lassan felült, balvállá-tájt / egy teljes úgy letépve, mint a géz, / Mert feltámadni éppolyan nehéz.” Igen, nekünk nem könnyű, mert nem lehet önfeledt, sőt nekünk nemcsak nehéz, de lehetetlen is.

Mégis hisszük, hogy azt is elnyerte, amire sem ő, sem mi, sem senki nem képes, csak a Krisztust feltámasztó mennyei Atya: „Aki pedig minket erre felkészített, az Isten az, aki a Lélek zálogát adta minékünk.” Ez a Lélek, a Pártfogó és Vigasztaló erősítsen és bátorítson benneteket itt ebben a nyári halottak-napja-fényben. Isten Lelke késztesen hálaadásra a ti szeretettek életéért. Igyekezünk arra, hogy „akár itt lakunk, akár elköltözünk, néki kedvesek legyünk.”

Amen.

Szabó István

